

PREDGOVOR

"...danas verujemo da ultrazvuk omogućava siguran, neinvazivan i komforan način pregleda i verovatno je malo onih koji ne žele da ga prihvate i pozdrave njegov opis..."

Ian Donald, (1956)

Cilj monografije "Transvaginalni ultrazvuk" sadržan je u nameri da se studentima medicine, lekarima opšte medicine i kolegama iz ginekologije i akušerstva predstave temeljni principi transvaginalne ultrazvučne tehnike snimanja. Monografija je zamišljena i uradjena na način da predstavlja komplement, dopunsko štivo, bazičnim udžbenicima iz oblasti primene ultrazvučne dijagnostike u ginekologiji i porodiljsvu. Prezentirana je dijagnostička metoda bez koje je, u modernoj medicini, u ginekološkoj, a do određene mere i u obstetričkoj problematici, praktično nezamislivo formiranje čak i najjednostavnijeg dijagnostičkog protokola. Analizirane su osnove tehnike TV ultrazvučnog pregleda, validne ravni snimanja i referentne ultrazvučne slike. Definisana je "sonomorfološki izgled" normalne i (usled funkcionalnog ili organskog poremećaja) izmenjene topografske anatomije male karlice žene. Predstavljani su tipični ultrazvučni snimci. Izostavljen je prikaz retkih slučajeva ("ultrazvučnih rariteta"), koji se nalaze izvan okvira konvencionalne, svakodnevne, "ultrazvučne rutine". Fizičke osnove ultrazvuka obrazložene su u meri koja je potrebna za razumevanje temeljnih principa ultrazvučnog načina snimanja i interpretacije snimka. Sadržaj monografije obuhvata 8 poglavlja i popis korišćenih literaturnih jedinica.

U *uvodnom* poglavlju predstavljen je značaj TV ultrazvuka u savremenoj ginekološkoj i obstetričkoj dijagnostici.

U poglavlju "*Fizičke osobine zvuka*" razmatrana su fizička svojstva ultrazvučnog talasa koja su od važnosti za dobijanje ultrazvučne slike. Analizirani su parametri oscilatornog kretanja i nj. delovanje na kvalitet ultrazvučnog snimka.

U poglavlju "*Osnovni principi tehnike transvaginalnog ultrazvučnog pregleda*" prezentirane su osnove tehnike TV ultrazvučnog pregleda, tipične ravni snimanja. Predstavljena je specifičnost TV tehnike snimanja: mogućnost "panoramskog snimanja" prostora male karlice.

U poglavlju "*Organska dijagnostika*" analizirane su osnove ultrazvučne organske dijagnostike: pregled materice, jajovoda jajnika i krvnih sudova male karlice. Ukazano je na značaj rezolutivnih sposobnosti transvaginalne sonde u mogućnosti predstavljanja i jasnoći prikaza "detalja" u ultrazvučnom snimku ženskih unutrašnjih genitalnih organa.

U poglavlju "*Trudnoća*" prikazan je sonomorfološki aspekt rane trudnoće i mogućnosti TV ultrazvučne tehnike u prikazu normalne i poremećene rane trudnoće. Analizirana je embrionalna ultrazvučna anatomija u I trimestru trudnoće. Naglašen je značaj rane verifikacije srčane aktivnosti ploda u evaluaciji poremećene rane trudnoće.

U VI poglavlju analiziran je sonomorfološki aspekt *ektopične trudnoće*.

U poglavlju "*Sterilitet*" naglašena je uloga transvaginalnog ultrazvuka u dijagnozi i lečenju steriliteta. Predstavljen je značaj "*ciklus-monitoring*"-a u tretmanu određenih formi steriliteta i kontroli razvojne dinamike jajnog folikula i sluzokože materice u

okviru indukcije ovulacije u asistiranju reprodukciji (arteficijelna inseminacija i vantelesna oplodnja).

U poglavlju "Invazivni transvaginalni ultrazvuk" predstavljene su mogućnosti transvaginalne ultrazvučne tehnike u operativnim (=invazivnim) punkcionim tehnikama u ginekologiji. Poseban prostor ostavljen je analizi tehnike aspiracione punkcije jajnih folikula u okviru programa vantelesne oplodnje.

U toku izrade monografije, od kolega sa kojima saradujem, zapisao sam mnogo vrednih saveta i dobronamernih, konstruktivnih primedaba. Na ovako nesebično datim sugestijama svi oni zaslužuju moju najsrdačniju zahvalnost. No, prvenstveno, sa neskrivenim zadovoljstvom, a istovremeno smatrajući se i velikim dužnikom, za pomoć u realizaciji ove monografije izuzetnu zahvalnost izražavam svojim recenzentima, koji su, manicom stručnih, angažovanih mentora, u najvećoj meri doprineli da ovo štivo stekne završnu, definitivnu formu.

Veliku zahvalnost dugujem prof. dr. Iloni Lukač, redovnom profesoru Instituta za radiologiju Medicinskog fakulteta u Novom Sadu. Izuzetan saradnik i iskren prijatelj, nenadmašna u sposobnosti kritičke ocene kvaliteta ultrazvučne dokumentacije i sa beskompromisnim smislom za perfekciju u odabiru referentnih ultrazvučnih snimaka koji su korišćeni kao bazični dokumentacioni materijal u izradi ove monografije. Na ovakvim savetima prof. dr. Iloni Lukač sam veoma zahvalan.

Takodje, mnogostruku zahvalnost dugujem dr. sci. med. Zoranu Sretenoviću, Direktor Klinike za ginekologiju i akušerstvo KBC "Dr Dragiša Mišović" u Beogradu. Sažetim, jasnim sugestijama, posebno u rešavanju nedoumica vezanih za probleme u usaglašenosti pojedinih poglavlja, dr. sci. med. Zoran Sretenović veoma je doprineo da ova monografija stekne svoju konačnu, uobičajenu formu.

Trećeg recenzenta izdvajam. Akademik prof. dr. Berislav Berić. Kolega, učitelj, neumoran i nenadmašan u naučnoistraživačkom radu u oblasti ginekologije i porodiljstva, mirne savesti zapisujem doajen jugoslovenske medicinske naučne misli. Prisilio me je da prema sadržini štiva monografije "do poslednjeg slova" budem pošten i kritičan. Bez milosti ispravljao je nejasna, neodređena izlaganja, nemilosrdno je zahtevao apsolutnu jasnoću izražavanja. Inventivnim primedbama, u više navrata, ispravljao je i dopunjavao tekst, uvek na bolje. Sugestije prof. dr. Berislava Berića neizmerno su povećale vrednost koju ovo štivo poseduje. Dragoceni saveti staroga učitelja, mogu samo da izrazim nadu da je moj doprinos u stvaranju monografije ravan njegovom.

Takodje, iskreno se zahvaljujem kolegi ass. Tihomiru Vejnoviću koji je, demonstrirajući hvale vredan smisao za kolegijalnost, svesrdno pomogao u pribavljanju najaktuelnijih literaturnih jedinica iz oblasti transvaginalnog ultrazvuka koje su korišćene u izradi ove monografije.

Posebno se zahvaljujem članovima kolektiva štamparije "Futura" koji su u tehničkoj realizaciji rada, vrhunskom poslovnošću i profesionalnošću, veoma doprineli da ova monografija dobije svoju završnu formu i izgled.

Zahvalnost dugujem svim poznanicima i prijateljima koji su mi, svako na svoj način, pomogli u izradi monografije.

Naposletku, najdublju, suštinsku zahvalnost, upućujem svojoj porodici, sinu, majci, ocu i supruzi, koji su beskrajno istrajno, bezgranično strpljivo, sa neizmernim taktom i razumevanjem čekali, bili najsnažnija podrška, najjači motiv, ovo štivo posvećeno je njima.